

és magyar résztvevőkkel nemzetközi rendezvények lesznek; Budapest és Esztergom lesznek a fő színhelyek. Ezt is tekinthetjük egyfajta előkészületnek.

Az a helyzet, hogy amíg az egyház közszolgálati funkcióit nem támogatják igazságosan, addig nem nagyon van módja egyéb célokra költeni, még ha vannak is kézenfekvő lehetőségek. Ilyen a Prímáspince is a Bazilika feljárója alatt; ennek csak egy részét foglalja el a vendéglő, építészetileg, funkcionálisan nagyon jól ki lehetne használni.

Országépítő: Az ezeréves évforduló, úgy gondolom, jelentősebb annál, hogy csak a rendszeres események legyenek nagyobb szabásúak. Bizonyára készül az egyház valamire más tervekkel is.

Kiss-Rigó László: A püspöki kar feladata ezek kidolgozása. A központi egyházi rendezvények témája állandóan szerepel a napirendjükön. Ami az esztergomi helyszínt illeti, még csak most kezdődnek az egyeztetések, s még nem látom az együttműködés kereteit.

A 2000. év a pápa által meghirdetett jubileumi év is, amelyet az egész világon megünnepelnek; nálunk ehhez jön hozzá saját történelmi ünnepünk.

A városnak rengeteg lehetősége volna az idegenforgalom fejlesztésére: páratlan adottságaiból szinte semmi sincs kihasználva. Az egyház is, és azt hiszem, a város is érzi, hogy olyan a helyzet most, miután évtizedeken át megvontak minden támogatást, mint ha valaki, akit sokáig sötétben, megkötözve tartottak, egyszerre kiszabadul, és egy darabig se látni, se mozogni nem tud. Az tény, hogy a város a rendszerváltozás óta se kapott sok állami segítséget, de lehetne valamit tenni önerőből is.

Országépítő: Esztergom, mint az ország egyházi központja, nem kaphatna meghatározott programokra támogatást az egész ország híveitől? Ha az egyház méltó reprezentációját akarnák megteremteni?

Kiss-Rigó László: A Mindszenty iskola építéséhez a hívek is hozzájárultak, de azt irreális volna elvárni, hogy más egyházmegyékből esztergomi programokat, terveket támogassanak. Nekik is megvannak a maguk feladatai.

Visszatérhetünk a központ kérdéséhez is. Esztergom harmincezres város, Budapest kétmillió; a lakosság súlya szempontjából, a pasztorális kötelezettségek szempontjából a központ Budapest. A székesegyház Esztergomban van, a kulturális és történelmi hagyomány a központ több funkcióját Esztergomhoz köti, ezeket igyekeztünk erősíteni, de azt nem lehet várni, hogy az operatív központ is Esztergomban legyen.

Országépítő: Az egyház függetlenségét, önállóságát nem éppen a külön székhely biztosítaná?

Kiss-Rigó László: Azt hiszem, most nem fenyeget ez a veszély. Az állam annyira független akar lenni, hogy a vállalt kötelezettségeit sem teljesíti.

VÁLOGATOTT BIBLIOGRÁFIA

- Esztergom általános bemutatásához:*
Dercsényi Dezső - Zolnay László: Esztergom. Képzőművészeti Alap 1956
Zolnay László: A középkori Esztergom Bp. Gondolat 1983
Horváth István: Város a föld alatt; Régészeti barangolások Magyarországon; Szerk.: Szombathy Viktor Bp. Panoráma 1978.
Horváth István: Esztergom Medium Regni - Középkori magyar királyi székhelyek; Bp. Nap kiadó 1996.
- Esztergom régészeti bemutatásához:*
Horváth István: Magyarország Régészeti Topográfiája 5. kötet; Bp. Akadémiai 1983.
- A megye és a város középkori történetéhez:*
Csorba Csaba: Esztergom hadi krónikája; Bp. Zrínyi 1978.
Gyórfi György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza, II. kötet Bp., Akadémiai 1987.
Granasztói György: A középkori magyar város; Bp. Gondolat 1980.
Horváth István: Templomok és kolostorok a középkori Esztergomban. Egyházak a változó világban; Esztergom 1991.
Horváth István: Az esztergomi pénzverde kutatásáról; Bp. Érem 1993/1.
Prokopp Gyula: Az esztergomi „királyi város” a XVIII. században; Művtört. Értesítő 1981/1.
Prokopp Gyula: Az esztergomi Víziváros; Művtört. Értesítő 1979/2.
- A Várhegy épületeinek bemutatásához:*
Horváth István - Vukov Konstantin Vitéz János esztergomi palotája; A Komárom megyei múzeumi szervezet tudományos füzetek 2-3., Tata 1986.
Horváth István: Vitéz János palotájának régészeti feltárása; Vitéz János Emlékkönyv. Esztergom Évlapjai. Esztergom. BBT 1990.
Vukov Konstantin: Az esztergomi Vármúzeum Vitéz János-korabeli rekonstrukciós programja, - ugyanott
Horváth István: Mátyás-kori építkezés az esztergomi várban (Az esztergomi „Vitéz Palota” régészeti feltárása) A Komárom-Esztergom m. múzeumok tudományos füzetek 6., Tata 1990.
Zolnay László: Esztergomi érsekek palotái a középkorban; Művészettörténeti Tanulmányok, Képzőművészeti Alap 1961.
Balogh Jolán: Az esztergomi Bakócz kápolna; Képzőművészeti Alap, 1955.
Horler Miklós: A Bakócz-kápolna; Bp. Helikon-Corvina 1987.
Edvi Illés Gyula: Az esztergomi főszékesegyház 1822-96; Bp. 1920.
Lux Géza: Az esztergomi ásatások építési feladatai; Építészet 1942/3.
Várnai Dezső: Az esztergomi királyi palota építési szakaszai; Magyar Műemlékvédelem 1971-72 Bp. Akadémiai 1974
- Részletek, töredékek bemutatásához:*
Dercsényi Dezső: Az esztergomi Porta Speciosa; Bp. MOB 1947.
Marosi Ernő szerk.: Árpád-kori kőfaragványok. Székesfehérvári István Király Múzeum Közleményei. Székesfehérvár 1978.
Mikó Árpád szerk.: Pannónia Regia. Művészet a Dunántúlon 1000-1541; Bp. MNG 1991.
Prokopp Mária: Az esztergomi várkápolna 14. századi freskói; Művtört. Értesítő 1966 /2.
Horváth István: Az esztergomi Porta Speciosa újabb töredéke; Esztergom évlapjai. Esztergom 1979.
Prokopp Gyula: Barkóczy Ferenc esztergomi érsek építkezése Esztergomban; Művtört. Értesítő 1977.
Prokopp Gyula: Újabb adatok Hild József esztergomi alkotásaihoz; Művtört. Értesítő 1973.
- Esztergom középkori művészeti kisugárzásához:*
Marosi Ernő: Die Anfänge der Gotik in Ungarn; Esztergom in der Kunst des 11-12. Jahrhunderts; Bp. Akadémiai 1984
Gerevich Tibor: Magyarország románkori emlékei; Bp. MOB 1938.
Marosi Ernő szerk.: Magyarországi művészet 1300-1470 körül; főszerk.: Aradi Nóra; Bp. Akadémiai 1987.
- Építészeti pályázatok:*
Az esztergomi Vármúzeum és Várhegy építészeti kialakítására kiírt tervpályázat; Magyar Építőművészet 1973/2
Az esztergomi városközpont kialakítására kiírt tervpályázat; Magyar Építőművészet 1972/2. - részletes ismertetés; Városépítés. 1971/1.
Esztergom irodalmának közel teljes jegyzékét tartalmazza:
Bodor Antal - Gazda István: Magyarország honismereti irodalma 1527-1944; Reprint Bp. Könyvért 1984.
Horváth István: Magyarország Régészeti Topográfiája 5. kötet; Bp. Akadémiai 1983.